

# האשה שלום פרק חמשה עשר יבמות

## קטו.

### עין משפט נר מצוה

א א מ"י פ"ג מהלכות  
גיטין הלכה ט סמג  
עשין כ טו"ש"ע הל"ע סי'  
ז סוף ע"ג:  
ח ב מ"י שם הלכה ו  
טו"ש"ע שם ספי"ג נד:  
ט ג מ"י שם הלכה יט  
טו"ש"ע שם ספי"ג נג:  
י ד מ"י שם ופ"י"ב שם  
הל" טו סמג שם טור  
טו"ש"ע שם ספי"ג ג:

### מוסף רש"י

דהיא גופא דיקא  
ומינסבא. דיקא עד  
שודעת שמת דילי ואחר  
ק' שאלת (לעיל כה).  
ונמתי לו. אמרתי לו בן  
הדברים. כאשר אמרת  
שילן חלקין עליו (לשמו  
משובשת  
בגיותו. שאני יכול ללך  
אלנס ולהידי ז' ששעמי  
(סם).

### תוספות ישנים

אשה כלי זינה עליה.  
יש לנו לומר ששמיטה  
עד גמר. וא"ת היכי  
משכחת מת בעלי במלחמה  
ללא מהמנה. י"ל דדוקא  
גליטוסין יתיר. אבל  
במלחמה יראה  
לחמתי:

### תוס' חד מקבאי (המשך)

אפי' במלחמה נאמנת אלא  
פשיטא דאמרה מת בעלה  
במלחמה וקתני נאמנת.  
ותירוק רש"י ז"ל דמתני'  
כגון שאמרה מת סתם  
כשלוש בעולם אמר'  
מת על מטתו דוקא  
בעולם וכשהמלחמה  
מת  
במלחמה קאמרה ולפי  
הפי' הוה שפרשתי לא  
קשיא מירי דאפשר  
לאוקומי מתני' כגון  
דאמר מצאתיו הרגו או  
ליטטים באו עליו והרגוהו  
כשהמלחמה בעולם אינה  
נאמנת ובשלוש בעולם  
נאמנת. ואי קשיא לך  
מאי קא מביעיא לפרשטו  
מתני' דקתני מלחמה  
בעולם אינה נאמנת ולא  
אמר מה לי לשקר אי בעיא  
אמרה מת על מטתו אלא  
לא אמרי' מה לי לשקר  
במקום חזקה תירוק הר"מ  
ב"ר יוסף דכשהמלחמה  
בעולם מרתחה לומר  
מת על מטתו. וזה  
התירוק אינו מספיק למת  
במלחמה וקברותי דהתם  
לא מרתחה דהא מת  
במלחמה וקברותי קאמרה  
ואמאי לא מהימנא לה  
משום דאי בעיא אמרה  
מת במלחמה אלא הכי  
מסתברא דכיון דמלחמה  
בעולם חזקה דאמרה  
בדדמי ולא משקרה לפי  
דעתה לא אמרין מגו דאי  
בעיא משקרה לפי דעתה  
לומר מת על מטתו דהא  
(אי) [אנן] לא מחזיקי לה  
בשקיותה עד דעתה אבל  
כשהחזיקה היא מלחמה  
בעולם כיון דאי בעיא  
אמרה סתמה ולא משקרה  
מהמנין לה להכי בעיא

**דאי בעיא אמרה שלום בעולם.** ומהימנא השתא נמי מהימנא או  
למנא הכא ליכא למימר מה לה לשקר דאייה גופא לא מכוונה  
לשקורי אלא כיון דלחזוק מלחמה אמרה דדמי וסבורה היא שמת.  
ואי קשיא תיפשוטו ליה ממתניתין דקתני שלום בעולם נאמנת דהא  
ודאי מת בעלי במלחמה קאמרה דאי  
על מטתו מאי אריא שלום בעולם  
אפי' מלחמה בעולם אמרן לעיל כי  
אמרה מת על מטתו מהימנא אלא  
ודאי מת במלחמה איטריך לאשמועי'  
היינו החזיקה היא מלחמה בעולם  
תריץ מתניתין דאמרה מת סתמה  
ואשמועינן מתניתין דהואיל ושלום  
בעולם אע"ג דלא אמרה על מטתו  
בהדיא מסתמה מת על מטתו קאמרה  
וזמון קיש מלחמה בעולם מסתמה  
מת במלחמה קאמרה עד דאמרה  
מת על מטתו ובי קמביעיא ליה  
לרצא כגון דיש שלום בעולם ואמרה  
אייה מת במלחמה: **עישינו עלינו ציט.**  
הלימודו בלא ונתמלא עשן ואני  
ברחמי והוא נשאר שם ומת: אינה  
נאמנת. והא הכא דהחזיקה היא  
מלחמה זו וקתני אינה נאמנת ולא  
אמר' מה לה לשקר דלמי בעיא אמרה  
מת סתמה: **שאיני הסם.** (י) להכי  
קאמרה דכשתמלא עשן ברהא ולא  
המתיה עד שתרצהו מת ואי משום  
עשן כי היכי דלדיך אימרחיש ניסא  
כו' אבל לגבי מלחמה איכא למימר  
לא אמרה אי לא חזייתה דהא אי  
בעיא לשקורי להו מוחזקה מלחמה  
בעולם: **נפלו עלינו עובדי כוכבים**  
**כו'.** והא הכא היא החזיקה וקתני  
נאמנת אלמא אמרין מה לה לשקר:  
**הסם דרבי אידי בר אבין.** כלומר  
הכא כיון דמלחמה קטנה היא דאייה  
הוה בהדיא לא אמרה דדמי אלא  
נטרה וחזיא ליה דמית דלשה לא  
מסתפיה מלכתי: **דרבי אידי.** במסכת  
ע"ג צ"ל אין נעמלין (דף סה:):  
**הווי גבראי.** שהאש אכולתה היינו  
**עישינו.** דאמרן כי היכי דלדיך  
אימרחיש כו': **פסא דידא.** מאיש  
אחר (הבא להלילן): **ואסילוד מומא.**  
בבעלה: **עד אחד במלחמה.** מלחמה  
בעולם וצא עד אחד ואמר מת בעליך  
מי מהימנא לו לא: **והכא לא דייקא.**  
[ב] ומריהו אמרי דדמי: **זוהי דייקא.**  
כאשר אמה אומר: **מיס נמלחמה.** דאיכא  
למימר דדמי: **מיס שאין להס סוף.**  
מפרש צ"ל צמרא (לקמן קכא). כל שעומד  
ואין רואה מארבע רוחותיו: **אשמו**  
**אסורה.** ואע"פ שיש עדים כשרים  
שטבע שמה קף מתחת המים ויאל':  
וקאמרי

**דאי בעיא אמרה שלום בעולם** (א) או דלמא  
כיון דאיחזקה אמרה בדדמי ולא אתי מה לי  
לשקר ומרע חזקתיה ת"ש ע"ישינו עלינו בית  
עישינו עלינו מערה הוא מת ואני נצלתו אינה  
נאמנת שאני התם (ב) דאמר לה כי היכי דלדיך  
אימרחיש ניסא לדידה נמי אימרחיש ניסא  
ת"ש נפלו עלינו עובדי כוכבים נפלו עלינו  
ליסטים הוא מת ונצלתו נאמנת התם כדרב  
אידי (ג) דא"ר אידי אשה כלי זינה עליה ההוא  
גברא דבשיליה הלוליה איתלי גורא בי גנני  
אמרה להו דביתהו חזו גבראי חזו גבראי אתו  
חזו גברא חרוכא דשדי ופסתא דידא דשדיא  
סבר רב חייא בר אבין למימר היינו עישינו  
עלינו בית עישינו עלינו מערה אמר רבא  
מי דמי התם לא קאמרה חזו גבראי חזו גבראי  
ועוד גברא חרוכא דשדי ופסתא דידא דשדיא  
ורב חייא בר אבין גברא חרוכא דשדיא  
אימא איניש אחרינא אתא לאצול ואכילתיה  
גורא ופסתא דידא דשדיא גורא איתליא (ד)  
ואתיליד ביה מומא ומחמת כיסופא אזל  
וערק לעלמא איבעיא להו עד אחד במלחמה  
מהו מעמא דעד אחד מהימנן משום  
(ה) דמילתא דעבידא לאיגלווי הוא לא משקר  
ה"ג לא משקר או דלמא מעמא דעד אחד  
משום (ו) דהיא גופא דייקא ומינסבא (ז) והכא  
(ח) [כיון דוימנין דסניא ליה]: לא דייקא ומינסבא  
אמר רמי בר חמא ת"ש (י) אמר רבי עקיבא  
כשירדתי לנהרדעא לעבר השנה מצאתי  
נחמיה איש בית דלי ואמר לי שמעתי  
שאין משיאין את האשה בארץ ישראל  
על פי עד אחד אלא רבי יהודה בן בבא  
ונמתי לו בן הדברים אמר לי אמור להם  
משמו אתם יודעים המדינה הוה משובשת  
בגיותו כך מקובלני מר"ג הזקן דשמיאין  
האשה על פי עד אחד מאי מדינה משובשת  
בגיותו לאו אע"ג דמדינה זו משובשת כך  
מקובלני שמיאין על פי עד אחד אלמא  
עד אחד מהימנן אמר רבא אי הכי מאי  
שנא מדינה זו כל מקום שיש גיטות מיבעי  
ליה אלא אמר רבא ה"ק אתם יודעים שמדינה  
זו משובשת בגיטות ולא אפשר לי למשבק  
אינשי ביתי ומייתי קמי רבנן כך מקובלני  
מרבן גמליאל שמיאין האשה ע"פ עד אחד  
ת"ש מעשה בשני תלמידי חכמים שהיו באין  
עם אבא יוסי בן סימאי בספינה ומבעה והשיא רבי נשותיהן ע"פ נשים והא מים  
כמלחמה דמו ונשים (אפי' מאה כעד א' דמו וקתני השיא ותסברא (ב) מים שאין  
להם סוף ניגהו ומים שאין להם סוף אשתו אסורה אלא ה"ד דאמרי אסקינהו קמן  
וחזינהו

וקדמוני עסיא כעדיסקיס אספמיא ומה שלא עיברו צאריך ישראל י"ל דשום חונס היה וכן צירושלמי ירמיה עיבר צחואל לארץ וכן יחזקאל וצרוך  
צן ננייה ומינה קשיא לר"י דצ"ל זה צורר (סנהדרין דף טו. ו) ושם (י) ר' חייל צן זרנוקי ור' שמעון צן יהודקא כו' ושם היה רבי יוחנן גדול מהם  
מדריש לקיש היה קורא אותם רועי צקר וי"ל דלעבר דקאמר התם לאו דוקא אלא חישוב בעלמא עשו חס השנה לריכה להתעבר דהא שנת  
שביעית היתה כלומה התם דקאמר כהן וחריש וצ"ל קמא דסנהדרין (דף יג. ו) אמר דאין מעבדין שנה שביעית ושום חונס היה שלא חישבו  
צאריך ישראל כדפרישי' לעיל: **והא מים דבמלחמה דמו.** השמא סלקא דעמך שראו הנשים שטבעו אבל לא ראו שהעולם (י) המים ולכן אמרו דדמי:

אי אמר מה לי לשקר במקום חזקה או לא. א"נ כשהמלחמה בעולם כיון דחזקה דאמרה בדדמי לא אמר מה לי לשקר  
דאי"כ אולא חזקה וה"ל כמה לי לשקר במקום עדים דהא איתא לחזקה כשהמלחמה בעולם ולא איפשיטא בעיא ולחומרא  
אולנין דלא אמר' מה לי לשקר במקום חזקה. ובפ' השותפין נמי אמרין איבעיא להו תבעי לאחד זמנו וא"ל פרתתך בתוך  
זמנו מהו מי אמר' מ"ל לשקר במקום חזקה דלא עביד איניש דפיכו בנו זמניה או לא ולא איפשיט' ובקידושין פ' האומר  
מי שאמר בשעת מיתתו יש לי בניס נאמן יש לי אחים אינו נאמן ומוקמי' לה בגמ' כגון דמתחוק לן באחים ולא מוחזק לן  
בבנים. אמר יש לי בניס נאמן דאמר' מ"ל לשקר דאי בעי פטר לה בנט אלמא אפילו במקום חזקה נמי אמרין מ"ל לשקר  
ל"ה בין לר"י בין לר' נתן. שאני התם דאין אדם חוטא ולא לו ולהכי מהמני ליה משום מ"ל לשקר. ולפום האי סברא  
עד שחזיקו הוא במלחמה מהמנין ליה משום מ"ל לשקר דאין אדם חוטא ולא לו. ומינה לישנא דגמ' לא משמע דעד אחד  
נאמן במלחמה דמאי דקא מביעיא לן לאו משום איהו דאמר בדדמי אלא משום דאידי דייקא ומנסבא: אי בעיא איהו עד אחד  
במלחמה [ההו] מ"ט דעד אחד משום דמילתא דעבידא לאגלווי הוא לא משקר והכא נמי לא משקר או דילמא טעמא דעד  
אחד משום דהיא גופא דייקא ומנסבא. והכא כיון דאמרה בדדמי לא אמרין דייקא ומנסבא. והרב אלפס כרס כיון דומיין  
דסניא ליה לא דייקא ומנסבא ואידי חזקא דעמך הוא דכיון דומני' דסני ליה אמר בדדמי דהא באתתא דעלמא כשלוש

(א) נראה דל"ל נאמנת דהחזיקה מלחמה בעולם דאינה נאמנת אילו אלא שהחזיקה מלחמה וכו'.